نیمه دوم
۱۳۴۱

ایران من

صفحه ۱۸ ■ سال بیست و ششم ■ شماره ۷۴۴۱ ■ شنبه ■ ۲۲شهریور۱۳۹۹ ■ ۲۳محرم ۱۴۴۲ ■ ایران قرن شماره هفتاد و چهار

چراغ علاءالدین
مطبوع ،پرحرارت و تمیز.
برای ملاحضه و خرید به فروشگاه علاءالدین ، خیابان نادری مقابل سفارت انگلیس . تلفن ۳۳۰۵۶ و کلیه فروشگاه های معتبر مراجعه فرمایید.

فروش زمین با سند مالکیت
پانصد متر زمین با سند مالکیت ثبت کل اسناد و املاک فقط ۲۰۰ تومان که در مدت کمتر از نیم ساعت در دفتر خانه رسمی به شما واگذار می شود. جهت خرید به خیابان سعدی روبروی بانک ملی شعبه سعدی سرای صدقی نژاد شماره ۹۲ مراجعه فرمائید.

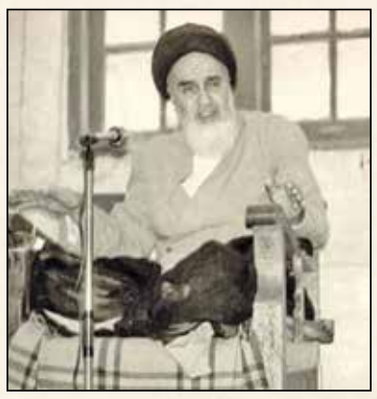
روحانیون به لایحه انجمن های ایالتی و ولایتی اعتراض کردند

ماجراجویی شاه و هوشیاری قم

لیلا ابراهیمیان/ اسدالله‌علم انتخاب شده بود تا اصلاحاتی را که علی امینی آغاز کرده بود، ادامه دهد و به‌نام شاه به سرانجام رساند؛ اوقبلاً مسئول تدارک «میهمانی‌بازی»های شاه بود و خود برنامه‌اش را در آغاز چنین تصویر کرد: «ما آمده‌ایم تا سپر بلای اعلیحضرت شویم، خودمان را در راه باقی‌ماندن سلطنت قربانی می کنیم.» فضای باز سیاسی دستوری دوره قبل جای خود را به تندروی داده بود و علم هم می‌خواست مخالفان را در صورت بیان نظرات‌شان کنار زند. او مأموریت مهمتری هم داشت و آن لایحه انجمن‌های ایالتی و ولایتی بود؛ این لایحه در چهاردهم مهرماه ۱۳۴۱ در ۹۲ ماده و هفت تبصره در هیأت دولت تصویب شد. به موجب این مصوبه که در غیاب مجلس، حکم قانون داشت، به زنان حق رأی داده می‌شد و از شرایط انتخاب‌شوندگان و انتخاب کنندگان، قید سوگند به قرآن حذف می‌شد و افراد می توانستند با هر کتاب آسمانی مراسم تحلیف را به جای آورند. همین موارد کافی بود تا صدای اعتراض حوزه علمیه قم بلند شود. رویارویی شاه و نیروهای مذهبی به مرحله تازه‌ای وارد شده بود و گام‌های اصلی این رویارویی زمانی برداشته شد که علم از اجرایی شدن لایحه انجمن‌های ایالتی و ولایتی خبر داد. همان زمان آیت‌الله خمینی، از پرچم‌داران اصلی مبارزه با این لایحه به شاه نامه تندی نوشتند و دو روز بعد شاه در تلگرافی به این نامه پاسخ داد. از همان سطر نخست نامه، موضع او مشخص بود: «ما بیش از هر کس در حفظ شعائر دینی کوشا هستیم.» شاید این مراسلات را بتوان پایان فرصت آشتی با حکومت پهلوی خواند و نخستین نشانه‌های طوفانی که ۳۷ سال سلطنت شاه را پایان می‌داد. اعتراض‌ها از سراسر کشور به گوش می‌رسید؛ دهم آبان‌ماه مردم تهران با اجتماع در مسجد سید عزیزالله خواستار لغو لایحه انجمن‌های ایالتی و ولایتی شدند.

مدتی بعد از نامه به شاه، آیت‌الله خمینی در پانزدهم آبان ماه نامه تند و تهدیدآمیزی به علم نوشتند: «اگر گمان کردید می‌شود با زور چند روزه، قرآن را در عرض اوستای زرتشت و انجیل قرار داد و به خیال از رسمیت انداختن قرآن کریم افتاده‌اید و کهنه‌پرستی را می‌خواهید تجدید کنید، بسیار در اشتباه هستید.»

حالا روحانیون و مراجع هم همصدا شده بودند علیه این لایحه. شاه در فرمانی که بیستم آبان‌ماه منتشر شد، دولت، نخست‌وزیر و کابینه را موظف به تهیه و تصویب قوانینی درباره انجمن‌های ایالتی و ولایتی، اصلاحات ارضی و تحدید مالکیت زمین‌ها کرد. مخالفت‌ها گسترده‌تر شده بود. علم برای پرهیز از بحرانی‌تر شدن اوضاع، بیست‌ودوم آبان در نامه‌ای به علمای قم به‌دلیل تصویب قانون انجمن‌های ایالتی و ولایتی از آنان دلجویی کرد ولی آنها تنها به لغو این مصوبه راضی می‌شدند. بیست‌وهفتم آبان‌ماه آیت‌الله مرعشی نجفی خواستار لغو مصوبه انجمن‌های ایالتی و ولایتی شد و یک‌هفته بعد آیت‌الله اراکی در تلگرافی به شاه خواستار لغو مصوبه دولت شد. سخنرانی حجت‌الاسلام فلسفی در مسجد ارک تهران در افشای ماهیت مصوبه دولت در زمینه انجمن‌های ایالتی و ولایتی به یک میتینگ سیاسی علیه دولت تبدیل شد. این اعتراض‌ها دولت را مجبور به عقب‌نشینی کرد؛ عقب‌نشینی تاکتیکی. هفتم آذرماه بود که علم در تلگرامی به علمای قم، لغو مصوبه انجمن‌های ایالتی و ولایتی را اعلام کرد. او به سه نفر از علمای قم، نامه لغو لایحه ارسال کرد. بعد از این تماس تعدادی از مراجع جشن گرفتند، ولی آیت‌الله خمینی اعلام نظر تلگرافی علم را بی‌ارزش خواند: «باز اگر دیدیم شیطانی از خارج متوجه مملکت ما شد، ما همین هستیم، دولت همان و ملت همان.» روز هشتم آذرماه آیت‌الله خمینی مراجع وقت را متقاعد کرد که از دولت بخواهند لغو مصوبه انجمن‌های ایالتی و ولایتی را در روزنامه‌های کشور اعلام کند. حالا هم شاه و هم آیت‌الله خمینی

می‌دانستند رویارویی‌های دیگری در راه است. لغو لایحه انجمن‌های ایالتی و ولایتی دیری نپایید و شاه در شانزدهم دی‌ماه از تغییراتی مهم گفت که «مبنای تغییر رژیم آینده ایران» خواهد بود و در نوزدهم دی‌ماه در کنگره ملی دهقانان از اصول‌شش گانه انقلاب شاه و مردم خبرداد که در شش بهمن‌ماه به رفراندوم گذاشته خواهد شد. بیست‌وهشتم بهمن‌ماه علمای تراز اول قم بیانیه مشترکی با امضای مرتضی حسینی‌لنگرودی، سیداحمد زنجانی، محمدحسین طباطبایی، محمد موسوی‌یزدی، سید کاظم شریعتمداری، محمدرضا گلپایگانی، روح‌الله الموسوی خمینی، هاشم آملی و مرتضی حائری منتشر کردند و توطئه‌های شاه در موضوع انجمن‌های ایالتی و ولایتی و انقلاب سفید را برای مردم تشریح کردند؛ مردم و علما آماده می‌شدند نوروز سال جدید را تحریم کنند و شاه در فکر جشنی بزرگ و دعوت از کندی و ژاکلین به ایران بود؛ اگرچه آنها هم این دعوت را در شرایط پرآشوب ایران رد کردند.

آینده سیاه انقلاب سفید

همه‌پرسی اصلاحات ارضی جنجالی‌ترین تصمیم شاه

فرزانه قبادی/ دومین همه‌پرسی تاریخ ایران روز ششم بهمن ماه ۱۳۴۱ برگزار شد. شاه که از آبان ۱۳۲۹ با واگذاری سند املاک سلطنتی به کشاورزان و صدور فرمانی مبنی بر تقسیم املاک سلطنتی میان آن‌ها، به تعبیر خود اصلاحات ارضی را آغاز کرده بود، با اضافه کردن مواردی به آن، منشوری ۶ ماده‌ای را به رأی عموم گذاشت. نوزدهم دی ماه شاه در نخستین کنگره شرکت‌های تعاونی روستایی که با حضور بیش از ۴۸۰۰ کشاورز از سراسر کشور برگزار شد، اصول پیشنهادی خود را که بعدها به «لوایح شش گانه» معروف شد، اعلام کرد. کشاورزان حاضر از سخنان او استقبال کردند و شاه مردم را به حضور در رفراندومی در همین رابطه تشویق کرد.

البته لوایح مطرح شده با مخالفت جبهه ملی، نهضت آزادی ایران و جامعه روحانیت روبه‌رو شد. در دانشگاه تهران و میدان بهارستان تظاهراتی در همین رابطه شکل گرفت. روز دوم بهمن جبهه ملی در بیانیه‌ای از مردم خواست در همه‌پرسی اعلام کنند: «اصلاحات ارضی آری، دیکتاتوری نه» بیانیه نهضت آزادی در این‌باره منجر به دستگیری سیدمحمود طالقانی، مهدی بازرگان و یدالله سحابی شد. همچنین جمعی از اعضاء جبهه ملی هم در پی تجمعات اعتراضی دستگیر شدند.

بالاخره مردم روز ششم بهمن ماه ۱۳۴۱ پای صندوق رفتند. طبق اعلام حکومت ۵ میلیون و ۵۸۹ هزار و ۷۱۱ نفر با انقلاب سفید موافق و ۵۲۱ هزار و ۱۰۸ نفر مخالف آن بودند. با وجود تمام مخالفت‌ها، انقلاب سفید به تصویب رسید. شاه روز هشتم بهمن ماه پیامی رادیویی برای ملت ایران فرستاد و تصویب این لوایح را پیروزی نامید. فردای آن روز هم فرمان اجرای این لوایح را صادر کرد.

شش اصل انقلاب سفید که بعد از برگزاری همه‌پرسی «انقلاب شاه و مردم» نام گرفت؛ شامل: «۱. اصلاحات ارضی و الغای نظام ارباب و رعیتی ۲. ملی کردن جنگل‌ها و مراتع ۳. تبدیل کارخانه‌های دولتی به شرکت‌های سهامی و فروش سهام آنها جهت تضمین اصلاحات ارضی ۴. مشارکت کارگران در سود خالص کارخانه‌ها ۵. تجدید نظر اساسی در قانون انتخاب به منظور اعطای حقوق کامل و برابر سیاسی به زنان ۶. ایجاد سپاه دانش به منظور سوادآموزی و اشاعهٔ فرهنگ در روستاها» بود که به مرور موارد دیگری به این فهرست اضافه شد از جمله: «آموزش رایگان و اجباری در هشت سال اول تحصیل، تغذیه رایگان برای کودکان خردسال در مدارس، ملی کردن تمام منابع آب‌های زیرزمینی کشور و...»

جنجالی‌ترین ماده در مصوبات انقلاب سفید، اصلاحات ارضی بود که واکنش‌ها و انتقادات بسیاری در مورد آن مطرح شده است. عده‌ای معتقدند اجرای این طرح از سویی منجر به کاهش تولید و از سوی دیگر باعث ایجاد موج مهاجرت به شهرهای بزرگ و افزایش حاشیه‌نشینی شد. بعضی این اقدام شاه را ژستی سیاسی می‌دانند که وضعیت جامعه ایرانی در آن چندان مورد توجه قرار نگرفت. جیمز آلن بیل در کتاب «سیاست در ایران» در مورد تبعات اصلاحات ارضی معتقد است این اصلاحات منجر به «تنش‌های بین طبقاتی» شد. «اریک هوگلند» که یک دهه بعد در مورد نتایج اصلاحات ارضی تحقیقی انجام داد، معتقد است: «یکی از بزرگترین مشکلات این طرح، فقدان مطالعات جامعه‌شناختی و اجرای ناقص آن بود. بسیاری از دهقانان یا زمین به دست نیاوردند یا صاحب زمین نامرغوب شدند. در ضمن ساختارهای اجتماعی روستا دستخوش تحول شد و طبقات جدیدی به وجود آمدند. عمده‌ترین پیامد برنامه اصلاحات ارضی آن بود که دولت قدرت سیاسی خود را جایگزین قدرت زمین‌دار در روستاها کرد.»

در این روز زنان ایرانی برای نخستین بار پای صندوق رأی رفتند. این اتفاق نتیجه تلاشی بود که از دهه‌ها پیش آغاز شده بود. مهرماه همان سال با تصویب لایحه «انجمن‌های ایالتی و ولایتی» حرکتی جدی‌تر در این زمینه آغاز شد. در بخشی از مصوبه لایحه انجمن‌های ایالتی و ولایتی با محدود نکردن جنسیت شرکت کنندگان در انتخابات، به نوعی حق رأی زنان به رسمیت شناخته شده بود.

چند ماه بعد در بند پنجم لوایح شش گانه صراحتاً حق زنان در انتخابات به رسمیت شناخته شد و بالاخره بعد از تلاش هایی که از عصر مشروطه آغاز شده بود و با وجود مخالفت‌های صریح با این موضوع، زنان ایرانی روز ششم بهمن ماه ۱۳۴۱ برای نخستین بار پای صندوق رأی رفتند.

تهیه و تنظیم: حسن مجیدی

سه هزار جنازه رو به شرق دفن شده‌اند

اشتباه در گورستان!

در گورستان امامزاده عبدالله واقع درشهر ری بالغ بر سه هزار جنازه بجای اینکه رو به قبله دفن شوند، اشتباها رو به مشرق دفن گردیده‌اند.

تاریخ دفن جنازه‌ها مربوط به ۲۰ تا ۲۵ سال پیش است. جریان از این قرار است که دفتر گورستان امامزاده عبدالله بتدریج زمین‌های اطراف امامزاده را خریداری و ضمیمه قبرستان می کرد. این زمین‌ها بوسیله دیواری محصور می‌شد و همین که تعداد قبور به حد کافی می‌رسید دیوار مزبور خراب

می‌شد. چندی قبل وقتی کارکنان گورستان دیوار دو قطعه از این زمین‌ها را خراب کردند، متوجه شدند که جنازه‌ها در این قسمت برخلاف قسمت‌های دیگر رو به قبله دفن نشده‌اند.

روزنامه کیهان – دوشنبه ۵ آذر ۱۳۴۱

یک اشتباه تاریخی

«معیت» میت شد

در مشهد گروهی که با تابوت در ایستگاه راه‌آهن اجتماع کرده و در انتظار رسیدن جنازه‌ای بودند، ناگهان به رقص و پایکوبی برخاستند و راه‌آهن را ترک کردند. حاجی اصغر معمار مریض شد و برای اینکه هر چه زودتر درمان شود به اتفاق پسرش به تهران رفت و در تهران حالش خوب شد و پسر تلگرافی برای خانواده خود مخابره کرد و در تلگراف قید کرد که «بامعیت پدرم» برمی گردم. در تلگرافخانه کلمه «معیت»، «میت» مخابره شد و افراد خانواده وقتی تلگراف را خواندند، فکر کردند حاجی مرده و اینک جنازه‌اش را به مشهد حمل می کنند. شیون و زاری کردند و تابوتی فراهم کرده به ایستگاه راه‌آهن رفتند. هرچه لحظه ورود قطار نزدیک‌تر می‌شد، گریه و زاری آنها افزون می گشت

و همه حاضران در ایستگاه راه‌آهن نیز بسختی متأثر بودند و ناگهان قطار رسیده و حاجی در حالی که بشدت می‌خندید پیاده شد.

ابتدا همه افراد خانواده از فکر اینکه نکند مرده زنده شده باشد، بشدت وحشت کردند وقتی از ماجرا مطلع شدند به شادی و پایکوبی برخاستند و این موضوع هم اکنون نقل محافل و مجالس مشهد است.

روزنامه کیهان – پنجشنبه ۸ آذر ۱۳۴۱

اولین آسمانخراش ایران

افتتاح هتل هیلتون

روز دوشنبه اول بهمن سال ۱۳۴۱ هتل مجلل و بین‌المللی رویال هیلتون با حضور اعلیحضرت همایونی، نخست‌وزیر، اعضای هیأت دولت و شخصیت‌های داخلی و نمایندگان سیاسی خارجی مقیم تهران و خبرنگاران جراید داخلی رسماً افتتاح گردید. طرح این هتل که با سرمایه بنیاد پهلوی ساخته شده است توسط یک شرکت انگلیسی تهیه گردیده و زمین آن که در یکی از خوش منظره‌ترین نقاط تهران یعنی دامنه البرز، کنار جاده پهلوی شمیران و در فاصله ۸ کیلومتری تهران قرار دارد، از طرف اعلیحضرت همایونی اهدا شده است.... برای ساخت هتل هیلتون در زمینی به مساحت ۷۰۰۰۰ مترمربع، مبلغ ۳۱ میلیون و نیم لیره انگلیسی معادل ۶۵۰ میلیون تومان مصرف شده است. این هتل که ۸۰ متر ارتفاع دارد و بلندترین ساختمان

آسمانخراش ایران محسوب می‌شود، دارای ۱۵ طبقه، ۴۴۹ اتاق (۲۶۱ اتاق یک نفره و ۱۸۸ اتاق دو نفره) و ۲۷ شاه نشین و لژهای مخصوص سلاطین و رؤسای جمهوری می‌باشد. علاوه بر اتاق‌های مزبور این ساختمان عظیم دارای ۹ مغازه، ۳ رستوران، ۲ تالار غذا خوری خصوصی، یک سالن کنفرانس، کازینو بار، آرایشگاه، رختشوی خانه، ۲ آسانسور و... می‌باشد. در ساختمان هتل هیلتون که از مصالح داخلی و با طراحی حیدر قلی‌خان غیایی شاملو و معماری مهندس محسن فروغی، مهندس کیقباد ظفر و مهندس علی صادق و شرکت انگلیسی سیمنتیشن [اُرسیز] ساخته شد، ۳۵۰۰۰ متر مکعب خاکبرداری، ۱۵۰۰۰ متر مکعب بتون‌ریزی، ۲۰۰۰ تن تیر آهن، ۹۰۰ تن انواع آهن تقویتی (آرماتور) و ۷۵۰۰۰ کیسه سیمان به کار رفته است. قسمت عمده روکاری ساختمان از سنگ مرمر و تراورتین (نوعی سنگ زرد رنگ که از ایتالیا وارد شده) تزئین شده است.

مجله خواندنی‌ها – سه‌شنبه ۲ بهمن ۱۳۴۱

دومین کلیه مصنوعی در خاورمیانه

دیالیز در ایران

کلیه‌مصنوعی که‌بزرگ‌ترین‌وسیله‌شفابخش‌بیماران کلیوی‌وخطرناک‌بود، به ایران وارد و مشغول به کار گشته و سه نفر از بزرگ‌ترین و سرشناس‌ترین پزشکان تهران استفاده از آن را به هموطنان خود توصیه می کنند. بیمارهای کلیوی متأسفانه شیوع زیادی دارند و بعضی از مریض‌ها را به مرگ تهدید می کنند. از چند سال پیش در امریکا و اروپا استفاده از دستگاه کلیه مصنوعی رواج یافت و اینک در ایران از مدل امریکایی آن استفاده می‌شود.

■ کلیه مصنوعی چیست؟

تشریح کار کلیه مصنوعی به زبان ساده و غیر علمی کار دشواری است. چه بیان یک مسأله صددرصد فنی به زبان عامه مردم خالی از اشکال نیست. برای روشن شدن مطلب ذکر این نکته ضروری است که وقتی کلیه‌ها که در حقیقت (فیلتر) یا صافی بدن هستند و سموم خون را گرفته و از راه ادرار دفع می کنند به عللی بیمار شدند و نتوانستند انجام وظیفه کنند اوره خون بالا می‌رود. این بیماری تا حدود زیادی با دوا و سایر وسایل معالجه قابل درمان است ولی وقتی اوره خون از سه گرم تجاوز کرد تقریباً مرگ بیمار قطعی است. در چنین وضعی که اطباء از درمان بیمار مبتلا به اورمی بوسیله دارومأیوس می‌شوند از کلیه مصنوعی استفاده می کنند بدین معنی که یک لوله لاستیکی شبیه سرخرگ را وارد بدن بیمار می کنند و خون اورا با دستگاه

مخصوصی وارد کلیه مصنوعی می‌نمایند. کلیه مصنوعی که در یک محلول شیمیایی قرار دارد پس از فعل و انفعالات، اوره خون بیمار را می گیرد و خون سالم را از یک لوله دیگری که شبیه سرخرگ است بدن بیمار می کند. این خلاصه کار دستگاه جالب کلیه مصنوعی است که اینک برای اولین بار به ایران وارد شده است. در حال حاضر تنها متخصص استفاده از کلیه مصنوعی در ایران دکتر عبدالصمد رفعت است که دوره تخصصی خود را در این مسأله در پاریس و نزد پروفسور هامبورژه و در امریکا نزد پروفسور شراینر گذرانیده است. این دستگاه دومین کلیه مصنوعی است که درخاورمیانه نصب می‌شود (هندی‌ها نوع فرانسوی آن را دارند) مبتکر و مخترع کلیه مصنوعی که هر روز هزاران نفر بیمار را در سراسر جهان نجات می‌دهد، یک پزشک به نام کلف|ویلم یوهان کولف|است. پروفسور کلف این دستگاه را در سال ۱۹۴۵ ساخت و با اختراع آن جان هزاران نفر را نجات داد. کلیه مصنوعی پانزده روز پیش وارد ایران شد و در بیمارستان ویلا نصب گردید و جمعه گذشته نخستین بیمار کلیوی به نام میرعبدالله رئیسی اسکویی ۳۹ساله که در حال مرگ بود بوسیله آن تحت درمان قرار گرفت و از مرگ حتمی نجات یافت. حال بیمار پس از درمان کاملاً رضایت بخش است. مدت درمان بوسیله کلیه، مصنوعی بین ۴ تا ۶ ساعت است و برای استفاده از آن گذشته از پزشک مسئول وجود یک نفر دکتر آزمایشگاه، یک نفر جراح و یک نفر پرستار برای اندازه گرفتن فشار خون مریض لازم می‌باشد.

مجله تهران مصور – جمعه ۱۰ اسفند ۱۳۴۲

روز شمار

گردآوری: محمد گرشاسبی

۱۷ مهر
آیت الله خمینی، به حکومت اعتراض کرد و لایحه انجمن های ایالتی و ولایتی را مقدمه ای برای علنی ساختن اسلام زدایی در کشور دانست و خواستار لغو آن شد.

۱۸ آبان
دولت در استان فارس حکومت نظامی اعلام کرد. این اعلام در پی وقوع درگیری های مسلحانه میان عشایر با مأموران دولتی متعاقب اجرای طرح اصلاحات ارضی صورت گرفت. در این درگیری ها رئیس اصلاحات ارضی فیروزآباد فارس به قتل رسید.

۳ آذر
آیت‌الله اراکی در تلگرافی برای شاه خواستار لغو مصوبه دولت در مورد انجمن های ایالتی و ولایتی شد.

۴ دی
در شهرآورد پایتخت در چارچوب جام باشگاه های تهران بین تاج و شاهین، داور در دقیقه ۵۴ گل تیم شاهین را مردود اعلام که در پی این تصمیم بازیکنان شاهین زمین را ترک کردند. بازی نیمه تمام ماند و یک بر صفر به سود تاج تهران ثبت شد.

۷ بهمن
لشکر ۱۰ پیاده فارس، اعلامیه خلع سلاح همگانی در فارس را منتشر کرد.

۲۲ بهمن
دولت ایران حکومت عبدالسلام عارف را که با کودتا علیه عبدالکریم قاسم به قدرت رسیده بود به رسمیت شناخت.

۸ آبان
مصوبه ساخت شاهراه تهران- کرج موسوم به جاده سوم، به عرض ۷۶ متر در جلسه هیأت دولت به بحث گذاشته شد. مقرر شد این جاده از فاصله ۱۴۰۰ متری شمال سه راه مهرآباد [میدان آزادی فعلی] در امتداد جاده باغ فیض [محل فعلی تلاقی اتوبان کرج با محمدعلی جناح] شروع و از شمال باغات کاروانسرا سنگی و دو قریه کلاک و گرمدره گذشته و در کیلومتر ۳۱ راه فعلی کرج را قطع و به سمت جنوب منحرف شود و به سمت قزوین امتداد یابد.

اول آذر
بانک مرکزی اسکناس های ۱۰۰ تومانی جدید را به جریان گذاشت. پشت اسکناس های جدید منظره ای از حافظیه شیراز چاپ شده و کمی از ۱۰۰ تومانی های قدیم بزرگتر است.

۸ آذر
امام خمینی مراجع وقت را متقاعد کرد که از دولت بخواهند لغو مصوبه انجمن های ایالتی و ولایتی را نه به صورت تلگراف به علما، بلکه در جراید کشور اعلام کند.

۱ بهمن
آیت الله خمینی رفراندوم ۶ بهمن لوایح شش گانه انقلاب سفید را محکوم، فتوای خود را بیان و به پنج دلیل، حکم به تحریم آن کردند.

۱۳ بهمن
جان اف‌کندی رئیس جمهور آمریکا «پیروزی رفراندوم ششم بهمن» را به شاه تبریک گفت.

۲۲ اسفند
آیت الله خمینی حکم تحریم نوروز ۱۳۴۲ را صادر کردند. به تبعیت از ایشان، سایر مراجع نیز نوروز سال را تحریم کردند.

۱۳۴۱ / 1962 — ۱۳۴۲ / 1963